

องค์ความรู้ Smart Farmer ต้นแบบ

๑. เรื่อง การทำการเกษตรผสมผสาน

๒. ชื่อเกษตรกรเจ้าขององค์ความรู้ นายสมนึก ถนนอมวิลัย

วัน เดือน ปี เกิด ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๘
หมายเลขบัตรประชาชน ๓๙๑๐๓ ๐๐๐๓๓๐ ๙ ๙๗
ที่อยู่ ๔๘ หมู่ ๑ ตำบลอุโตเจริญ
อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล
โทรศัพท์ ๐๘๑ ๑๘๙๖๔๓๙

ตำแหน่งทางสังคม

๑. อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
๒. หมอดินอาสา
๓. ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ยางพารา)
๔. กรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลอุโตเจริญ อำเภอควนกาหลง
๕. ผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้าน
๖. กรรมการวัดอุโตเจริญพัฒนาวาส
๗. สมาชิกสหกรณ์อำเภอควนโดน
๘. ประธานกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
๙. ประธานศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนอำเภอควนกาหลง
๑๐. ตัวแทนเกษตรกรประสานงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล

๓. ความเป็นมา

นายสมนึก ถนนอมวิลัย มีพื้นเพเดิมที่อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา บิดามารดามีอาชีพหลักด้านการเกษตร โดยเฉพาะการทำนา จนกระทั่งจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ตนเองออกมาช่วยเหลือพ่อแม่ทำนา มาโดยตลอด จนกระทั่งอายุ ๑๘ ปีได้ย้ายตามพี่ชายซึ่งย้ายมาอยู่ที่อำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล โดยพี่ชาย และตนเองยึดอาชีพการเกษตรด้วยการปลูกมันเป็นอาชีพหลัก ทำอยู่ประมาณ ๕ ปี ต้องการขยายพื้นที่ การเกษตรเป็นของตนเองด้วยการทำสวนยางพารา โดยได้รับการจัดสรรที่ดินจากนิคมสร้างตนเองพัฒนา ภาคใต้จังหวัดสตูลอนุญาตใช้ที่ดินสงวนในเขตนิคมสร้างตนเอง จำนวน ๑ แปลง (๑๖ ไร่) และกรม ประชาสงเคราะห์ในขณะนั้น (ปี ๒๕๒๐) ให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ พันธุ์ยาง/การปรับดิน/ไถ/ปุ๋ย/ จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ในการปลูกยางพารา/ปาล์มน้ำมัน จึงได้เริ่มทำสวนยางพารามาตั้งแต่ปี ๒๕๒๐ จนกระทั่งปัจจุบัน นอกจากนี้ยังแบ่งพื้นที่ จำนวน ๒ ไร่ เพื่อปลูกพืชผักสวนครัวเป็นรายได้เสริมให้กับ ครอบครัวอีกด้วย

๔. องค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและงานที่ภาคภูมิใจ

การประกอบอาชีพเกษตรกรในปัจจุบันนี้ ควรมีความรู้ที่หลากหลายด้าน ทำกิจกรรมหลากหลายประเภท เพื่อสร้างรายได้เสริมจากหลากหลายทาง เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวได้เป็นอย่างดี โดยตนเองเลือกทำการเกษตรแบบผสมผสาน คือ ทำสวนยางพาราและปลูกผักเหียงเป็นพืชร่วมยาง สำหรับพื้นที่รอบบ้าน มีปลูกพืชผัก เช่น แตงกวา ถั่วลิสง ผักบุ้ง พริก กลัวย เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีไม้ผลผสมผสานในพื้นที่คือ มังคุด ลองกอง สะตอ มีโรงเรือน ๑ โรงเรือน สำหรับเพาะเห็ดนางฟ้า บ่อปลา ๑ บ่อ สำหรับเลี้ยงปลานิล และคอกไก่ ๑ คอก สำหรับเลี้ยงไก่บ้าน ซึ่งองค์ความรู้ที่ตนเองมีความชำนาญ คือ การทำสวนยางพารา ปลูกพืชผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เพาะเห็ด การทำปุ๋ยหมักน้ำ/แห้ง เป็นต้น แต่สิ่งที่ภาคภูมิใจมากในขณะนี้ คือตนเองได้ทดลองเลี้ยงปลานิลด้วยการให้ปลากินพืชผัก ผลที่ได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี นอกจากจะลดต้นทุนค่าอาหารแล้ว ปลาเจริญเติบโตได้ดี และน้ำไม่เสียเร็ว

๕. สรุปองค์ความรู้ที่ใช้

๕.๑ การเลี้ยงปลานิล สาเหตุที่เลี้ยงปลานิล เนื่องจากได้ทดลองเลี้ยงปลาหลายๆ ชนิดแล้ว เช่น ปลาสรวย ปลาดุก ปลาจระเม็ด และปลานิล พบว่า ปลานิลมีการขยายพันธุ์ดี ทำให้ไม่ต้องซื้อพันธุ์ปลาใหม่ในแต่ละปี สามารถลดต้นทุนการผลิตไปได้ส่วนหนึ่ง

๑. เตรียมบ่อดิน กว้าง ๑๕ เมตร ยาว ๒๐ เมตร และลึก ๑๐ เมตร สาเหตุที่ขุดสระลึก เนื่องจากเพื่อเป็นการเก็บกักน้ำไว้ในฤดูแล้งด้วย

๒. ในการเลี้ยงครั้งแรก ตนเองได้รับการสนับสนุนพันธุ์ปลานิลจากสำนักงานประมงจังหวัดสตูล จำนวน ๑,๐๐๐ ตัว ขนาดลูกปลา ๒ นิ้ว

๓. ให้อาหารลูกปลาในช่วงแรกด้วยการให้รำละเอียด ประมาณ ๑ สัปดาห์ เพื่อให้ลูกปลาได้ปรับตัวก่อนให้อาหารปลานิล

๔. หลังจากลูกปลาแข็งแรงขึ้นแล้ว ให้อาหารปลานิลทุกวันๆ ละ ๑ กิโลกรัม (กระสอบละ ๓๕๐ บาท)

๕. หลังจากเลี้ยงไปได้ ๔ เดือน ปรับอาหารปลานิลโดยให้วันละ ๒ กิโลกรัม

๖. ในช่วง ๔ เดือนเป็นต้นไป ให้พืชผักเป็นอาหารปลาร่วมด้วย เช่น ผักบุ้ง ผักกาด ผักตบชวา ผักกระเฉด เป็นต้น ให้ผักเป็นอาหารปลาสัปดาห์ละ ๒ ครั้งๆ ๒ กิโลกรัม (สำหรับวันที่ให้ผักเป็นอาหารปลา ทำให้ไม่ต้องให้อาหารปลานิลสำเร็จรูป)

๗. ข้อดีของการให้ผักเป็นอาหารปลา คือ ปลาไม่มึนกลิ่นสาบ น้ำไม่เน่าเสียง่าย ปลาโตเร็วมีขนาดใหญ่ถึง ๒ ตัว/กิโลกรัม และปลามีภูมิคุ้มกันโรคดีไม่เป็นโรคร่าย นอกจากนี้ยังทำให้ลดต้นทุนค่าอาหารปลาสำเร็จรูปได้ ๕๐%

๘. วิธีการจับใช้วิธีตกเบ็ด เนื่องจากต้องการจับเฉพาะตัวใหญ่ และจับเฉพาะปริมาณเท่าที่ต้องการ

๙. วิธีการขายปลานิล จะมีแม่ค้ามารับซื้อที่บ้าน กิโลกรัมละ ๖๐ บาท ผลผลิตทั้งปีประมาณ ๑๐๐ กิโลกรัม

๑๐. น้ำในบ่อที่เลี้ยงปลา นำมาใช้รดน้ำต้นไม้ รดผัก ใต้ต้นไม้ แทนการใส่ปุ๋ย ทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้อีกด้วย

๕.๒ การทำน้ำหมักไล่แมลง แทนการใช้สารเคมี

สูตรน้ำหมัก มีส่วนผสมดังนี้

๑. บอระเพ็ด ๑ กิโลกรัม

๒. ใบสะเดา ๑ กิโลกรัม

๓. ตะไคร้หอม ๑ กิโลกรัม

นำส่วนผสมทั้ง ๓ อย่าง มาสับเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วผสมรวมกันใส่ในถัง ๒๐๐ ลิตร ใส่ น้ำประมาณ ๑๐๐ ลิตร คนให้เข้ากัน โดยให้คนสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง คนทุกสัปดาห์ หมักไว้ ๑ เดือน จึงจะนำไปใช้ได้

วิธีใช้ นำน้ำหมักมารองเอาเฉพาะน้ำ น้ำหมักหัวเชื้อ ๑ ลิตร นำไปผสมน้ำ ๑๖ ลิตร แล้วใช้วิธีการฉีด สัปดาห์ละ ๒ ครั้ง (กรณีแมลงระบาด) หากไม่มีแมลงระบาด สามารถฉีดได้เรื่อยๆ สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง หรือ ๒ สัปดาห์/ครั้ง ใช้กับผักกินใบได้ผลดี

๖. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

เกิดจากความมุ่งมั่นในการทำการเกษตร การเรียนรู้และทดลองด้วยตนเอง นำประสบการณ์ในการทำการเกษตรมาปรับใช้เพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง เน้นวิธีลดต้นทุนการผลิตและการดูแลตามวิธีการที่เหมาะสมที่ปลอดภัยทั้งตนเองและผู้บริโภค ผลที่เกิดขึ้นทำให้ลดรายจ่ายภายในครัวเรือน เพิ่มรายได้ และผลผลิตเป็นที่ต้องการของคนในชุมชน

๗. แนวคิดในการทำงาน

เน้นการผลิตแบบ “ทำเอง กินเอง เหลือบริโภคเป็นรายได้ของครอบครัว” รวมถึง “เน้นการผลิตแบบปลอดภัย เพื่อให้ตนเอง ครอบครัว และผู้บริโภค ได้บริโภคผลผลิตที่มั่นใจในความปลอดภัย”

๘. หลักคิดในการประกอบอาชีพการเกษตร

ตนเองยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ ๙ นำมาใช้ในการดำรงชีวิต ด้วยการปลูกผัก เลี้ยงปลา กินเองในครัวเรือน เพื่อลดรายจ่ายในครอบครัว ยึดหลักความปลอดภัย ด้วยการปลูกผักที่ไม่ใช้สารเคมี เพื่อความปลอดภัยของตนเองและผู้บริโภค เนื่องจากหากตนเองต้องการบริโภคผักที่ปลอดภัย ผู้บริโภคก็ต้องการบริโภคผักที่ปลอดภัยจากสารเคมีด้วยเช่นกัน ดังนั้นการใส่ใจตนเองและผู้อื่น มีความจริงใจในการประกอบอาชีพ ทำให้อาชีพเกษตรกรของตนเองประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น

๙. รูปภาพประกอบ

๑๐. ที่มาของข้อมูล (ผู้ถอดองค์ความรู้)

๑. นางอภิวันท์ ทองแทน	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล
๒. นางสาวสุชีรา บัวมาศ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล
๓. นายอารีย์ โส๊ะสันสะ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
สำนักงานเกษตรอำเภอควนกาหลง จังหวัดสตูล

๑๑. วันเดือนปีที่ถอดองค์ความรู้ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๙

